

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

24. lipnja 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Europski uhidbeni nalog – Okvirne odluke – Nepostojanje izravnog učinka – Nadređenost prava Unije – Posljedice – Okvirna odluka 2002/584/PUP – Članak 4. točka 6. – Okvirna odluka 2008/909/PUP – Članak 28. stavak 2. – Izjava države članice koja joj omogućuje da nastavi primjenjivati postojeće pravne instrumente u području transfera osuđenih osoba koji su bili primjenjivi prije 5. prosinca 2011. – Nepravodobna izjava – Posljedice”

U predmetu C-573/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska), odlukom od 28. rujna 2017., koju je Sud zaprimio 28. rujna 2017., u postupku koji se odnosi na izvršenje europskog uhidbenog naloga izdanog protiv

Daniela Adama Popławskog,

uz sudjelovanje:

Openbaar Ministerie

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, R. Silva de Lapuerta, potpredsjednica, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, M. Vilaras i C. Lycourgos (izvjestitelj), predsjednici vijeća, M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, C. G. Fernlund i S. Rodin, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 1. listopada 2018.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Openbaar Ministerie, K. van der Schaft i U. E. A. Weitzel, u svojstvu agenata,
- za D. A. Popławskog, P. J. Verbeek i T. O. M. Dieben, *advocaten*,
- za nizozemsku vladu, M. K. Bulterman i J. Langer, u svojstvu agenata,
- za španjolsku vladu, M. J. García-Valdecasas Dorrego, u svojstvu agenta,

* Jezik postupka: nizozemski

- za austrijsku vladu, C. Pesendorfer, u svojstvu agenta,
 - za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
 - za Europsku komisiju, R. Troosters, H. Krämer i S. Grünheid, u svojstvu agenata,
- saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 27. studenoga 2018.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje načela nadređenosti prava Unije i članka 28. stavka 2. Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008. o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršavanja u Europskoj uniji (SL 2008., L 327, str. 27.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 111.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru izvršenja u Nizozemskoj europskog uhidbenog naloga (u daljnjem tekstu: EUN) koji je Sąd Rejonowy w Poznaniu (Općinski sud u Poznańu, Poljska) izdao u odnosu na Daniela Adama Popławskog radi izvršenja kazne oduzimanja slobode u Poljskoj.

Pravni okvir

Pravo Unije

Okvirna odluka 2002/584/PUP

- 3 Uvodne izjave 5., 7. i 11. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2013., L 222, str. 14.) glase:

„(5) Cilj koji si je postavila [Europska] [u]nija, da postane područje slobode, sigurnosti i pravde, vodi prema ukidanju izručenja između država članica i njegovu zamjenjivanju sustavom predaje osoba između pravosudnih tijela. Nadalje, uvođenje novog pojednostavljenog sustava predaje osuđenih ili osumnjičenih osoba u svrhe izvršenja kaznenih presuda ili kaznenog progona omogućuje ukidanje zamršenosti i opasnosti od kašnjenja koji postoje kod sadašnjih postupaka izručivanja. Tradicionalni odnosi suradnje koji su do sada prevladavali između država članica trebali bi biti zamijenjeni sustavom slobodnog protoka sudskih odluka u kaznenim stvarima, kako prije, tako i poslije donošenja pravomoćnih odluka, u području slobode, sigurnosti i pravde.

[...]

- (7) Budući da cilj ukidanja sustava multilateralnog izručivanja osoba, utemeljenog na Europskoj konvenciji o izručenju [potpisanoj u Parizu 13. prosinca 1957.], ne može biti dostatno postignut pojedinačnim djelovanjem država članica nego ga je, zbog njegovih učinaka i dosega, lakše ostvariti na razini Unije, Vijeće [Europske unije] može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 2. [UEU-a] i članka 5. [UEZ-a]. U skladu s načelom proporcionalnosti, utvrđenom u spomenutom članku, ova Okvirna odluka ne prelazi ono što je nužno za postizanje tog cilja.

[...]

(11) U odnosima između država članica, europski uhiđbeni nalog trebao bi zamijeniti sve prethodne instrumente o izručenju, uključujući i odredbe glave III. [Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama, potpisane u Schengenu 19. lipnja 1990. i koja je stupila na snagu 26. ožujka 1995. (SL 2000., L 239, str. 19.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 9., str. 12. i ispravak SL 2018., L 41, str. 15.)] koje se odnose na izručenje.”

4 Članak 1. te okvirne odluke propisuje:

„1. Europski uhiđbeni nalog je sudska odluka koju izdaje država članica s ciljem uhićenja i predaje tražene osobe od strane druge države članice, zbog vođenja kaznenog progona, izvršenja kazne zatvora ili naloga za oduzimanje slobode.

2. Države članice izvršavaju svaki europski uhiđbeni nalog na temelju načela uzajamnog priznavanja u skladu s odredbama ove Okvirne odluke.

[...]”

5 Članak 4. navedene okvirne odluke određuje:

„Pravosudno tijelo izvršenja može odbiti izvršenje europskog uhiđbenog naloga:

[...]

(6) ako je europski uhiđbeni nalog izdan u svrhe izvršenja kazne zatvora ili oduzimanja slobode, a tražena osoba se nalazi, boravi, u državi članici izvršenja ili je njezin državljanin, a ta država članica obvezuje se izvršiti tu kaznu ili mjeru oduzimanja slobode u skladu s odredbama svojega domaćeg prava;

[...]”

Okvirna odluka 2008/909

6 Člankom 3. stavkom 1. Okvirne odluke 2008/909 propisano je:

„Svrha ove Okvirne odluke je utvrđivanje pravila na temelju kojih država članica, kako bi poboljšala društvenu rehabilitaciju osuđene osobe, priznaje presudu te izvršava kaznu.”

7 Članak 4. stavci 5. i 7. te okvirne odluke određuju:

„5. Država članica izvršiteljica naloga može, na svoju vlastitu inicijativu, zatražiti prosljeđivanje presude i potvrde od države članice izdavateljice naloga. Osuđena osoba može također zatražiti da nadležno tijelo države izdavateljice naloga ili države članice izvršiteljice naloga započne postupak prosljeđivanja presude i potvrde sukladno ovoj Okvirnoj odluci. Zahtjevi podneseni na temelju ovog stavka ne obvezuju državu članicu izdavateljicu naloga da proslijedi presudu zajedno s potvrdom.

[...]

7. Svaka država članica može, bilo [prilikom] usvajanja ove Okvirne odluke ili kasnije, obavijestiti glavno tajništvo Vijeća da u odnosima s drugim državama članicama koje su dale istu obavijest, njezina prethodna suglasnost na temelju stavka 1. točke (c) nije potrebna kod prosljeđivanja presude i potvrde:

- (a) ako osuđena osoba živi te zakonito neprekidno boravi najmanje pet godina u državi izvršiteljici naloga te će u toj državi zadržati pravo na stalni boravak; i/ili
- (b) osuđena je osoba državljanin države članice izvršiteljice naloga, osim u predmetima iz stavka 1. točke (a) i (b).

[...]”

8 Članak 7. stavak 4. navedene okvirne odluke propisuje:

„Svaka država članica može, [prilikom] donošenja ove Okvirne odluke ili kasnije, izjaviti da neće primjenjivati stavak 1. o čemu obavješćuje glavno tajništvo Vijeća. Sve se takve izjave mogu bilo kada povući. Izjave ili povlačenje izjava objavljuju se u *Službenom listu Europske unije*.”

9 Članak 25. iste okvirne odluke određuje:

„Ne dovodeći u pitanje Okvirnu odluku [2002/584], odredbe ove Okvirne odluke primjenjuju se, *mutatis mutandis*, u opsegu u kojem su usklađene s odredbama iz ove Okvirne odluke, na izvršenje kazni u predmetima kada se država članica obveže na izvršenje kazne u predmetima sukladno članku 4. stavku 6. ove Okvirne odluke, ili kada je, sukladno članku 5. stavku 3. ove Okvirne odluke, postavila uvjet da se osoba mora vratiti u državu članicu na koju se to odnosi kako bi odslužila kaznu čime se izbjegava nekažnjavanje osobe na koju se to odnosi.”

10 U skladu s člankom 26. stavkom 1. Okvirne odluke 2008/909:

„Ne dovodeći u pitanje njihovu primjenu među državama članicama i trećim državama te njihovu prijelaznu primjenu sukladno članku 28., ova Okvirna odluka od 5. prosinca 2011. zamjenjuje odgovarajuće odredbe sljedećih konvencija koje se primjenjuju u odnosima među državama članicama:

- Europsku konvenciju o transferu osuđenih osoba od 21. ožujka 1983. i njezin Dodatni protokol od 18. prosinca 1997.;
- Europsku konvenciju o međunarodnoj valjanosti presuda izrečenih u kaznenim postupcima od 28. svibnja 1970.;
- Poglavlje 5. glave III. Konvencije od 19. lipnja 1990. o provedbi Schengenske konvencije od 14. lipnja 1985. o postupnom ukidanju provjera na zajedničkim granicama;
- Konvenciju među državama članicama Europskih zajednica o izvršenju presuda izrečenih u kaznenom postupku strane države od 13. studenoga 1991.”

11 Članak 28. te okvirne odluke glasi:

„1. Zamolbe zaprimljene prije 5. prosinca 2011. i dalje se uređuju sukladno postojećim pravnim instrumentima o transferu osuđene osobe. Zamolbe zaprimljene nakon toga datuma uređuju se pravilima koja države članice donesu sukladno ovoj Okvirnoj odluci.

2. Međutim, svaka država članica može, [prilikom] donošenja ove Okvirne odluke, dati izjavu u kojoj navodi da će, u predmetima u kojima je pravomoćna presuda izrečena prije datuma koji ona odredi, kao država članica koja izdaje odnosno izvršava nalog i dalje primjenjivati postojeće pravne instrumente o transferu osuđene osobe važeće prije 5. prosinca 2011. Ako država članica da takvu izjavu, ti se instrumenti primjenjuju u tim predmetima u vezi sa svim drugim državama članicama bez obzira da li su i one dale istu izjavu. Taj datum ne smije biti kasniji od 5. prosinca 2011. Navedena se izjava objavljuje u *Službenom listu Europske unije*. Takva se izjava može povući bilo kada.”

Nizozemsko pravo

- 12 Overleveringswet (Zakon o predaji) od 29. travnja 2004. (Stb. 2004, br. 195, u daljnjem tekstu: OLW), kojim se u nizozemsko pravo prenosi Okvirna odluka 2002/584, u članku 6. propisuje:

„1. Predaja nizozemskog državljanina može biti dopuštena ako je zatražena u svrhu kaznene istrage protiv njega i ako je, prema mišljenju pravosudnog tijela izvršenja, zajamčeno da u slučaju osude na bezuvjetnu kaznu oduzimanja slobode u državi članici izdavateljici, zbog djela radi kojih predaja može biti odobrena, tu kaznu može odslužiti u Nizozemskoj.

2. Predaja nizozemskog državljanina nije dopuštena ako je ta predaja zatražena u svrhu izvršenja kazne oduzimanja slobode koja mu je izrečena pravomoćnom presudom.

[...]

4. Državno odvjetništvo odmah obavješćuje naše ministarstvo o [...] svakom odbijanju predaje koje je dostavljeno s izjavom iz članka 3. prema kojoj je Kraljevina Nizozemska spremna preuzeti izvršenje strane presude.

5. Stavci 1. do 4. također se primjenjuju na stranog državljanina koji ima dozvolu stalnog boravka ako mu se u Nizozemskoj može suditi za djela na kojima se temelji EUN i ako se predviđa da on neće izgubiti pravo boravka u Nizozemskoj zbog kazne ili mjere koja je izrečena protiv njega nakon njegove predaje.”

- 13 Članak 6. stavak 3. OLW-a, u verziji koja se primjenjivala do stupanja na snagu Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (Zakon o uzajamnom priznavanju i izvršavanju bezuvjetnih zatvorskih kazni i zatvorskih kazni izrečenih uz uvjet), od 12. srpnja 2012. (Stb. 2012, br. 333, u daljnjem tekstu: WETS), kojim se prenosi Okvirna odluka 2008/909, propisivao je:

„U slučaju odbijanja predaje koje se temelji isključivo na odredbama članka 6. stavka 2., državno odvjetništvo obavješćuje pravosudno tijelo koje izdaje uhiđbeni nalog da je spremno preuzeti izvršenje presude, u skladu s postupkom predviđenim člankom 11. Konvencije o transferu osuđenih osoba, potpisane u Strasbourgu 21. ožujka 1983., ili na temelju nekog drugog primjenjivog međunarodnog ugovora.”

- 14 Od stupanja na snagu WETS-a, članak 6. stavak 3. OLW-a glasi:

„U slučaju odbijanja predaje koje se temelji isključivo na odredbama članka 6. stavka 2. [...], državno odvjetništvo obavješćuje pravosudno tijelo koje izdaje uhiđbeni nalog da je spremno preuzeti izvršenje presude.”

15 Članak 5:2. WETS-a propisuje:

„1. [WETS] zamjenjuje [Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen (Zakon o prenošenju izvršenja presuda u kaznenim stvarima)] u odnosima s državama članicama Unije [...].

[...]

3. [WETS] se ne primjenjuje na sudske odluke [...] koje su postale pravomoćne prije 5. prosinca 2011.

[...]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

16 Presudom od 5. veljače 2007., koja je postala pravomoćna 13. srpnja 2007., Sąd Rejonowy w Poznaniu (Općinski sud u Poznańu, Poljska) izrekao je D. A. Popławskom, poljskom državljaninu, uvjetnu kaznu oduzimanja slobode u trajanju od jedne godine. Odlukom od 15. travnja 2010. taj je sud naložio izvršenje te kazne.

17 Navedeni sud 7. listopada 2013. izdao je EUN protiv D. A. Popławskog radi izvršenja navedene kazne.

18 U okviru glavnog postupka, koji se odnosi na izvršenje tog EUN-a, rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska) pita se treba li primijeniti članak 6. stavke 2. i 5. OLW-a koji predviđa razlog za automatsko neizvršenje EUN-a među ostalim u korist osoba koje borave u Nizozemskoj, što je slučaj D. A. Popławskog.

19 Odlukom od 30. listopada 2015. nacionalni sud uputio je Sudu prvi zahtjev za prethodnu odluku, u okviru kojeg je napomenuo da kada Kraljevina Nizozemska na temelju članka 6. stavaka 2. i 5. OLW-a odbije izvršiti EUN, ona mora na temelju članka 6. stavka 3. OLW-a, u verziji koja se primjenjivala do stupanja na snagu WETS-a, obavijestiti da je „spremna” preuzeti izvršenje kazne na temelju međunarodnog ugovora koji je obvezuje s državom članicom izdateljicom. Pojasnio je da, u skladu s međunarodnopravnim ugovornim odredbama primjenjivima na odnose između Republike Poljske i Kraljevine Nizozemske, Republika Poljska mora prije preuzimanja izvršenja kazne u Nizozemskoj podnijeti zahtjev u tom smislu, a poljsko zakonodavstvo protivi tomu da se takav zahtjev podnosi kad je riječ o poljskim državljanima.

20 U toj je odluci sud koji je uputio zahtjev naglasio da u takvoj situaciji odbijanje predaje može dovesti do nekažnjavanja osobe na koju se EUN odnosi. Naime, nakon objave presude kojom se odbija predaja, preuzimanje izvršenja kazne moglo bi se pokazati nemogućim zbog nepostojanja zahtjeva poljskih tijela u tom smislu.

21 Sud koji je uputio zahtjev sumnjao je stoga u usklađenost članka 6. stavaka 2. do 4. OLW-a s člankom 4. točkom 6. Okvirne odluke 2002/584, kojim se odbijanje predaje dopušta samo ako se država članica izvršenja „obvezuje” da će izvršiti kaznu u skladu sa svojim domaćim pravom.

22 Presudom od 29. lipnja 2017., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503), Sud je odlučio da članak 4. točku 6. Okvirne odluke 2002/584 treba tumačiti na način da mu se protivi zakonodavstvo države članice kojim se prenosi ta odredba, a koje – u slučaju da predaju stranog državljanina koji ima dozvolu stalnog boravka na području te države članice traži druga država članica radi izvršenja kazne oduzimanja slobode koja je tom državljaninu izrečena sudskom odlukom koja je postala pravomoćna – s jedne strane, ne dopušta takvu predaju, a, s druge strane, predviđa samo obvezu pravosudnih tijela prve države članice da obavijeste pravosudna tijela druge države članice da su spremna preuzeti

izvršenje te presude a da na datum odbijanja predaje nije osigurano stvarno preuzimanje izvršenja i da se, nadalje, u slučaju da se to preuzimanje kasnije pokaže nemogućim, takvo odbijanje ne može dovesti u pitanje.

- 23 U istoj presudi Sud je odlučio i da odredbe Okvirne odluke 2002/584 nemaju izravan učinak. Međutim, presudio je da nadležni nacionalni sud, uzimajući u obzir cjelokupno nacionalno pravo i primjenom metoda tumačenja koje su njime priznate, mora protumačiti nacionalne odredbe o kojima je riječ u najvećoj mogućoj mjeri s obzirom na tekst i svrhu te okvirne odluke, što u predmetnom slučaju znači da – u slučaju odbijanja izvršenja EUN-a izdanog radi predaje osobe protiv koje je u državi članici izdavateljici izrečena pravomoćna presuda kojom se ona osuđuje na kaznu oduzimanja slobode – pravosudna tijela države članice izvršenja imaju obvezu sama zajamčiti stvarno izvršenje kazne izrečene toj osobi (presuda od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503).
- 24 U zahtjevu za prethodnu odluku sud koji je uputio zahtjev ističe da iz te presude proizlazi da je članak 6. stavci 2., 3. i 5. OLW-a protivan članku 4. točki 6. Okvirne odluke 2002/584.
- 25 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, iz presude od 29. lipnja 2017., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503), također proizlazi da se pravu Unije ne protivi tumačenje članka 6. stavka 3. OLW-a, u verziji koja se primjenjivala do stupanja na snagu WETS-a, prema kojem je članak 4. točka 6. Okvirne odluke 2002/584 međunarodnopravni ugovorni temelj koji ta nacionalna odredba zahtijeva za preuzimanje izvršenja kazne s obzirom na to da prema tom članku 4. točki 6., za razliku od međunarodnih konvencija primjenjivih na odnose s Republikom Poljskom, nije potrebno da tijela koja su izdala EUN, u ovom slučaju poljska tijela, podnesu zahtjev za preuzimanje i da stoga takvo tumačenje tog članka 6. stavka 3. OLW-a omogućuje da se zajamči stvarno izvršenje kazne oduzimanja slobode u Nizozemskoj.
- 26 Međutim, Minister van Veiligheid en Justitie (ministar za sigurnost i pravosuđe, Nizozemska) (u daljnjem tekstu: ministar), koji je na temelju nizozemskog prava nadležno tijelo za preuzimanje izvršenja kazne, smatrao je da Okvirna odluka 2002/584 nije međunarodni ugovor u smislu članka 6. stavka 3. OLW-a, u verziji koja se primjenjivala do stupanja na snagu WETS-a.
- 27 Sud koji je uputio zahtjev smatra da, neovisno o tomu je li ministrovu tumačenje točno, u tim okolnostima on ne može zaključiti da se tim tumačenjem jamči stvarno izvršenje u Nizozemskoj kazne izrečene D. A. Popławskom.
- 28 Stoga se sud koji je uputio zahtjev pita je li na temelju načela nadređenosti prava Unije moguće izuzeti iz primjene odredbe nizozemskog prava koje nisu u skladu s odredbama okvirne odluke, iako te odredbe nemaju izravan učinak. On ističe da ako se članak 6. stavci 2. i 5. OLW-a izuzme iz primjene, više ne postoji razlog za odbijanje predaje D. A. Popławskog poljskim tijelima.
- 29 Sud koji je uputio zahtjev pita se, osim toga, može li se članak 6. stavak 3. OLW-a, kako je izmijenjen WETS-om, primijeniti u glavnom postupku s obzirom na to da nakon te izmjene ta odredba više ne upućuje na međunarodnopravni ugovorni temelj za stvarno preuzimanje izvršenja kazne u Nizozemskoj.
- 30 Navedeni sud doduše ističe da se na temelju članka 5:2 stavka 3. WETS-a, njegove odredbe kojima se prenosi Okvirna odluka 2008/909, ne primjenjuju na sudske odluke koje su postale pravomoćne prije 5. prosinca 2011., kao što je to u slučaju odluke kojom je D. A. Popławskom izrečena kazna oduzimanja slobode. Međutim, sud koji je uputio zahtjev naglašava da se člankom 5:2 stavkom 3. WETS-a prenosi izjava koju je Kraljevina Nizozemska dala u skladu s člankom 28. stavkom 2. Okvirne odluke 2008/909 i da Sud nije odlučivao o valjanosti te izjave, osobito o njezinoj eventualnoj nepravednosti, s obzirom na to da je ona dana nakon donošenja te okvirne odluke.

- 31 Taj sud ističe da bi se u slučaju da se navedena izjava smatra nevaljanom, na izvršenje EUN-a izdanog u odnosu na D. A. Popławskog primjenjivale, u skladu s člankom 26. Okvirne odluke 2008/909, nacionalne odredbe kojima se prenosi navedena okvirna odluka, uključujući članak 6. OLV-a, kako je izmijenjen WETS-om.
- 32 Međutim, primjena tih nacionalnih odredaba u glavnom postupku zahtijevala bi da je članak 5:2 stavak 3. WETS-a moguće tumačiti u skladu s Okvirnom odlukom 2008/909, a, u protivnom slučaju, da taj sud može izuzeti iz primjene tu odredbu na temelju načela nadređenosti prava Unije. Usto, trebalo bi provjeriti je li u slučaju odbijanja predaje na temelju članka 6. OLV-a, kako je izmijenjen WETS-om, osigurano stvarno izvršenje kazne u Nizozemskoj.
- 33 U slučaju potvrdnog odgovora, predaja D. A. Popławskog mogla bi se odbiti i kazna bi se mogla izvršiti u Nizozemskoj, u skladu s člankom 6. stavcima 2. i 5. OLV-a i člankom 4. točkom 6. Okvirne odluke 2002/584.
- 34 U tim je okolnostima rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Ako pravosudno tijelo izvršenja ne može nacionalne odredbe donesene radi provedbe okvirne odluke tumačiti na način da se njihovom primjenom ostvari rezultat usklađen s okvirnom odlukom, je li ono na temelju načela nadređenosti dužno izuzeti iz primjene nacionalne odredbe neusklađene s odredbama navedene okvirne odluke?
2. Je li valjana izjava države članice iz članka 28. stavka 2. Okvirne odluke 2008/909 ako nije podnesena ‚[prilikom] donošenja [te] Okvirne odluke‘, nego na kasniji datum?“

O prethodnim pitanjima

Drugo pitanje

- 35 Drugim pitanjem, koje treba ispitati na prvom mjestu, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 28. stavak 2. Okvirne odluke 2008/909 tumačiti na način da izjava koju je država članica dala na temelju te odredbe nakon datuma donošenja navedene okvirne odluke može proizvesti pravne učinke.
- 36 U skladu s njezinim člankom 3. stavkom 1., svrha Okvirne odluke 2008/909 jest utvrđivanje pravila na temelju kojih država članica, kako bi poboljšala društvenu rehabilitaciju osuđene osobe, priznaje presudu te izvršava kaznu koju je izrekao sud druge države članice. Iz članka 25. te okvirne odluke proizlazi da se ona primjenjuje, *mutatis mutandis*, u opsegu u kojem su njezine odredbe usklađene s odredbama iz Okvirne odluke 2002/584, na izvršenje kazni u predmetima kada se država članica obveže na izvršenje kazne u predmetima sukladno članku 4. stavku 6. ove potonje okvirne odluke.
- 37 Okvirna odluka 2008/909 od 5. prosinca 2011., u skladu sa svojim člankom 26., zamjenjuje odgovarajuće odredbe konvencija iz tog članka koje se odnose na transfer osuđenih osoba, a koje se primjenjuju u odnosima među državama članicama. Iz članka 28. stavka 1. navedene okvirne odluke pak proizlazi da se zamolbe za priznavanje i izvršenje osuđujuće presude zaprimljene nakon 5. prosinca 2011. više ne uređuju sukladno postojećim pravnim instrumentima o transferu osuđene osobe, nego pravilima koja države članice donesu sukladno toj okvirnoj odluci.
- 38 Ipak, članak 28. stavak 2. Okvirne odluke svakoj državi članici omogućuje da prilikom donošenja te okvirne odluke da izjavu u kojoj navodi da će, kao država članica koja izdaje odnosno izvršava nalog, i dalje primjenjivati postojeće pravne instrumente o transferu osuđene osobe važeće prije 5. prosinca

2011., u predmetima u kojima je pravomoćna presuda izrečena prije datuma koji ona odredi, pod uvjetom da taj datum nije kasniji od 5. prosinca 2011. Kada država članica da takvu izjavu, navedeni se instrumenti primjenjuju u predmetima na koje se ta izjava odnosi u vezi sa svim drugim državama članicama, bez obzira na to jesu li i one dale istu izjavu.

- 39 Okvirna odluka 2008/909 donesena je 27. studenoga 2008. Kraljevina Nizozemska podnijela je 24. ožujka 2009. Vijeću izjavu na temelju članka 28. stavka 2. te okvirne odluke (SL 2009., L 265, str. 41.), u kojoj je ta država članica navela da će primjenjivati postojeće pravne instrumente o transferu osuđene osobe, koji su se primjenjivali prije 5. prosinca 2011., u svim predmetima u kojima je pravomoćna osuđujuća presuda bila izrečena prije tog datuma.
- 40 Iz informacija koje je pružio sud koji je uputio zahtjev proizlazi da je, nakon što je zahtjev za prethodnu odluku koji se ispituje u okviru ovog predmeta podnesen, Kraljevina Nizozemska tu izjavu povukla s učinkom od 1. lipnja 2018. Međutim, sud koji je uputio zahtjev smatra da je nužno zadržati njegovo drugo pitanje, osobito zbog toga što je Republika Poljska i sama dala izjavu na temelju članka 28. stavka 2. Okvirne odluke 2008/909 nakon datuma donošenja te okvirne odluke, tako da se navedenu izjavu također može smatrati nepravodobnom.
- 41 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da uvažavajući posebnosti predmeta ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Posljedično, ako se postavljena pitanja odnose na tumačenje pravnog pravila Unije, Sud u načelu mora donijeti odluku (presuda od 10. prosinca 2018., *Wightman i dr.*, C-621/18, EU:C:2018:999, t. 26. i navedena sudska praksa).
- 42 Iz navedenoga proizlazi da pitanja koja se odnose na pravo Unije uživaju pretpostavku relevantnosti. Odbijanje Suda da odluči o prethodnom pitanju koje je uputio nacionalni sud moguće je samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (presuda od 10. prosinca 2018., *Wightman i dr.*, C-621/18, EU:C:2018:999, t. 27. i navedena sudska praksa).
- 43 Međutim, unatoč tomu što je Kraljevina Nizozemska povukla izjavu koju je dala na temelju članka 28. stavka 2. Okvirne odluke 2008/909, u ovom slučaju nisu ispunjeni uvjeti zbog kojih Sud može odbiti odlučivati o postavljenom pitanju.
- 44 Naime, dovoljno je navesti da pitanje proizvodi li pravne učinke izjava koju je dala Republika Poljska može biti važno u okviru glavnog postupka s obzirom na to da, u skladu s člankom 28. stavkom 2. Okvirne odluke 2008/909, takva izjava obvezuje druge države članice u njihovim odnosima s Republikom Poljskom da u predmetima koji su obuhvaćeni navedenom izjavom i dalje primjenjuju postojeće pravne instrumente o transferu osuđene osobe koje su se primjenjivali prije 5. prosinca 2011.
- 45 U pogledu merituma, valja naglasiti da je članak 28. stavak 2. Okvirne odluke 2008/909 odstupanje od općeg uređenja propisanog člankom 28. stavkom 1. te okvirne odluke i da je provedba tog odstupanja, štoviše, jednostrano povjerena svakoj državi članici. Iz toga slijedi da tu odredbu treba tumačiti usko (vidjeti u tom smislu presudu od 25. siječnja 2017., *van Vemde*, C-582/15, EU:C:2017:37, t. 30.).
- 46 Međutim, iz samog teksta te odredbe proizlazi da izjavu o kojoj je riječ država članica mora podnijeti na datum donošenja navedene okvirne odluke. Iz toga slijedi da izjava koja je dana nakon tog datuma ne poštuje uvjete koje je zakonodavac Unije izričito propisao kako bi takva izjava proizvela pravne učinke.

- 47 Takvo tumačenje potvrđuje opća struktura Okvirne odluke 2008/909. Naime, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 47. svojeg mišljenja, kada je zakonodavac Unije namjeravao dopustiti da se izjava može dati ne samo prilikom donošenja okvirne odluke, nego i kasnije, takva mogućnost bila je izričito propisana navedenom okvirnom odlukom, kao što je to razvidno iz njezina članka 4. stavka 7. i članka 7. stavka 4.
- 48 Potrebno je još istaknuti da, suprotno onomu što tvrdi nizozemska vlada u svojim pisanim očitovanjima, samo očitovanje države članice na datum donošenja Okvirne odluke 2008/909 ili u prethodnoj fazi njezine izrade, o njezinoj namjeri da da izjavu u skladu s člankom 28. stavkom 2. te okvirne odluke, nema jednako značenje kao izjava u smislu te odredbe. Naime, u takvoj izjavi, za razliku od samo izjave o namjeri, mora nedvosmisleno biti vidljiv datum objave pravomoćnih osuđujućih presuda koje dotična država članica namjerava izuzeti iz primjene navedene okvirne odluke.
- 49 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 28. stavak 2. Okvirne odluke 2008/909 treba tumačiti na način da izjava koju je država članica dala na temelju te odredbe nakon datuma donošenja te okvirne odluke ne može proizvesti pravne učinke.

Prvo pitanje

- 50 Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li načelo nadređenosti prava Unije tumačiti na način da zahtijeva da sud države članice izuzme iz primjene odredbu prava te države koja je neusklađena s odredbama okvirne odluke.
- 51 Iz spisa koji je podnesen Sudu proizlazi da sud koji je uputio zahtjev konkretno pita o mogućnosti izuzimanja iz primjene nacionalnih odredaba koje su prema njegovu mišljenju suprotne okvirnim odlukama 2002/584 i 2008/909.
- 52 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, kao prvo valja podsjetiti da pravo Unije obilježava okolnost da je ono autonoman izvor prava uspostavljen Ugovorima, da je nadređeno u odnosu na pravo država članica i da niz odredaba primjenjivih na njihove državljane i njih same ima izravan učinak. Te bitne značajke prava Unije dovele su do strukturirane mreže načela, pravila i međuovisnih pravnih odnosa koji uzajamno povezuju samu Uniju i njezine države članice kao i države članice međusobno (vidjeti, među ostalim, mišljenje 2/13 od 18. prosinca 2014., EU:C:2014:2454, t. 166. i 167., presudu od 10. prosinca 2018., Wightman i dr., C-621/18, EU:C:2018:999, t. 45. i mišljenje 1/17 od 30. travnja 2019., EU:C:2019:341, t. 109.).
- 53 Načelo nadređenosti prava Unije utvrđuje prvenstvo prava Unije nad pravom država članica (presuda od 15. srpnja 1964., Costa, 6/64, EU:C:1964:66, str. 1159. i 1160.).
- 54 Stoga to načelo zahtijeva da sva tijela država članica osiguraju puni učinak različitih odredaba Unije, pri čemu pravo država članica ne može utjecati na učinak koji se tim različitim odredbama priznaje na području navedenih država (vidjeti u tom smislu presude od 26. veljače 2013., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, t. 59. i od 4. prosinca 2018., Minister for Justice and Equality i Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, t. 39.).
- 55 U tom pogledu valja istaknuti da je načelo usklađenog tumačenja domaćeg prava, na temelju kojeg je nacionalni sud dužan tumačiti domaće pravo u najvećoj mogućoj mjeri u skladu sa zahtjevima prava Unije, svojstveno sustavu uspostavljenom Ugovorima jer nacionalnom sudu omogućuje da u okviru svojih nadležnosti osigura punu učinkovitost prava Unije kada odlučuje u određenom sporu u kojem postupka (presude od 19. prosinca 2013., Koushkaki, C-84/12, EU:C:2013:862, t. 75. i 76.; od 8. studenoga 2016., Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, t. 59., i od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 31.).

- 56 Isto tako, puna učinkovitost pravnih pravila Unije bila bi dovedena u pitanje te bi zaštita prava koja se njima priznaju bila oslabljena ako pojedinci ne bi mogli dobiti naknadu kad su njihova prava narušena povredom prava Unije za koju je odgovorna država članica (presuda od 19. studenoga 1991., Francovich i dr., C-6/90 i C-9/90, EU:C:1991:428, t. 33.).
- 57 Iz prethodno navedenog proizlazi da se radi jamčenja djelotvornosti svih odredaba prava Unije, načelom nadređenosti nacionalnim sudovima nalaže, među ostalim, da u najvećoj mogućoj mjeri tumače svoje nacionalno pravo u skladu s pravom Unije i da pojedincima priznaju mogućnost dobivanja naknade kada su njihova prava narušena povredom prava Unije za koju je odgovorna država članica.
- 58 Isto tako, na temelju načela nadređenosti, ako nacionalni propis nije moguće tumačiti u skladu sa zahtjevima prava Unije, nacionalni sud koji je u okviru svojih nadležnosti zadužen za primjenu odredaba prava Unije dužan je osigurati njihov puni učinak izuzimajući iz primjene, prema potrebi, svaku suprotnu odredbu, pa bila ona i naknadna, a da pritom ne mora zatražiti ni čekati prethodno stavljanje izvan snage te nacionalne odredbe kroz zakonodavni ili bilo koji drugi postupak predviđen Ustavom (vidjeti u tom smislu presudu od 4. prosinca 2018., Minister for Justice and Equality i Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, t. 35. i navedenu sudsku praksu).
- 59 Uzimajući navedeno u obzir, valja voditi računa i o drugim bitnim značajkama prava Unije i, konkretnije, o tome da se izravan učinak priznaje samo jednom dijelu odredaba tog prava.
- 60 Načelo nadređenosti prava Unije stoga ne može dovesti u pitanje bitnu razliku između odredaba prava Unije koje imaju izravan učinak i onih koje ga nemaju, ni prema tome uspostaviti jedinstven sustav na temelju kojeg bi nacionalni sudovi primjenjivali sve odredbe prava Unije.
- 61 U tom pogledu valja naglasiti da je svaki nacionalni sud kad odlučuje u okviru svoje nadležnosti dužan, kao tijelo države članice, izuzeti iz primjene sve nacionalne odredbe suprotne odredbi prava Unije koja ima izravan učinak u sporu u kojem odlučuje (vidjeti u tom smislu presude od 8. rujna 2010., Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, t. 55. i navedenu sudsku praksu, od 24. siječnja 2012., Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, t. 41., i od 6. studenoga 2018., Bauer i Willmeroth, C-569/16 i C-570/16, EU:C:2018:871, t. 75.).
- 62 Nasuprot tomu, na odredbu prava Unije koja nema izravan učinak ne može se, kao takvu, pozvati u okviru spora koji je obuhvaćen pravom Unije kako bi se izuzela iz primjene odredba nacionalnog prava koja bi joj bila suprotna.
- 63 Stoga nacionalni sud nije dužan samo na temelju prava Unije izuzeti iz primjene odredbu nacionalnog prava koja je neusklađena s odredbom Povelje Europske unije o temeljnim pravima koja, poput njezina članka 27., nema izravan učinak (vidjeti u tom smislu presudu od 15. siječnja 2014., Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, t. 46. do 48.).
- 64 Isto tako, pozivanje na odredbu direktive koja nije dovoljno jasna, precizna i bezuvjetna da bi joj se priznao izravan učinak ne može samo na temelju prava Unije dovesti do toga da sud države članice izuzme iz primjene nacionalnu odredbu (vidjeti u tom smislu presude od 24. siječnja 2012., Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, t. 41.; od 6. ožujka 2014., Napoli, C-595/12, EU:C:2014:128, t. 50.; od 25. lipnja 2015., Indėlių ir investicijų draudimas i Nemaniūnas, C-671/13, EU:C:2015:418, t. 60., i od 16. srpnja 2015., Larentia + Minerva i Marenave Schiffahrt, C-108/14 i C-109/14, EU:C:2015:496, t. 51. i 52.).
- 65 K tomu, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, direktiva ne može sama po sebi stvoriti obveze za pojedinca te se stoga protiv njega pred nacionalnim sudom nije moguće pozivati na direktivu kao takvu (vidjeti, među ostalim, presude od 26. rujna 1996., Arcaro, C-168/95, EU:C:1996:363, t. 36. i

navedenu sudsku praksu, od 17. srpnja 2008., Arcor i dr., C-152/07 do C-154/07, EU:C:2008:426, t. 35., i od 22. siječnja 2019., Cresco Investigation, C-193/17, EU:C:2019:43, t. 72. i navedenu sudsku praksu).

- 66 Naime, valja podsjetiti da na temelju članka 288. stavka trećeg UFEU-a, obvezujuća priroda direktive, na kojoj se temelji mogućnost pozivanja na nju, postoji samo u odnosu na „svaku državu članicu kojoj je upućena” i da Unija ima ovlast općenito i apstraktno utvrđivati obveze za pojedince s izravnim učinkom samo u području u kojem joj je dodijeljena ovlast donošenja uredba (vidjeti u tom smislu presude od 12. prosinca 2013., Portgás, C-425/12, EU:C:2013:829, t. 22., i od 22. siječnja 2019., Cresco Investigation, C-193/17, EU:C:2019:43, t. 72.).
- 67 Iz prethodno navedenog proizlazi da odredba direktive, iako jasna, precizna i bezuvjetna, nacionalnom sudu ne omogućuje da izuzme iz primjene odredbu svojeg domaćeg prava koja joj je suprotna ako bi se time pojedincu nametnula dodatna obveza (vidjeti u tom smislu presude od 3. svibnja 2005., Berlusconi i dr., C-387/02, C-391/02 i C-403/02, EU:C:2005:270, t. 72. i 73.; od 17. srpnja 2008., Arcor i dr., C-152/07 do C-154/07, EU:C:2008:426, t. 35. do 44.; od 27. veljače 2014., OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, t. 46. i 47.; od 7. kolovoza 2018., Smith, C-122/17, EU:C:2018:631, t. 49., i od 22. siječnja 2019., Cresco Investigation, C-193/17, EU:C:2019:43, t. 73.).
- 68 Kao što to potvrđuje sudska praksa navedena u točkama 64. do 67. ove presude, iako obveza nacionalnog suda da izuzme iz primjene odredbu domaćeg prava koja je suprotna odredbi prava Unije proizlazi iz nadređenosti koja se priznaje toj potonjoj odredbi, ona je ipak uvjetovana postojanjem izravnog učinka navedene odredbe u sporu u kojem taj sud odlučuje. Stoga nacionalni sud nije dužan samo na temelju prava Unije izuzeti iz primjene odredbu svojeg nacionalnog prava koja je suprotna odredbi prava Unije ako potonja odredba nema izravan učinak.
- 69 Kao drugo, valja navesti da Okvirna odluka 2002/584 i Okvirna odluka 2008/909 nemaju izravan učinak. Naime, one su donesene na temelju bivšeg trećeg stupa Unije, osobito, na temelju članka 34. stavka 2. točke (b) UEU-a. Doista, ta je odredba, s jedne strane, predviđala da okvirne odluke obvezuju države članice u pogledu rezultata koji je potrebno postići, a odabir oblika i metoda postizanja tog rezultata prepušten je nacionalnim tijelima, i, s druge strane, da okvirne odluke ne mogu imati izravan učinak (presude od 8. studenoga 2016., Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, t. 56., i od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 26.).
- 70 U tom pogledu treba podsjetiti da, u skladu s člankom 9. Protokola (br. 36) o prijelaznim odredbama, priloženog Ugovorima, akti institucija, tijela, uređa i agencija Unije doneseni na temelju UEU-a prije stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu zadržavaju svoje pravne učinke dok se ne stave izvan snage, ponište ili izmijene provedbom Ugovorâ. S obzirom na to da okvirne odluke 2002/584 i 2008/909 nisu stavljene izvan snage, poništene ili izmijenjene, one i dalje proizvode pravne učinke u skladu s člankom 34. stavkom 2. točkom (b) UEU-a (presuda od 8. studenoga 2016., Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, t. 57.).
- 71 Budući da navedene okvirne odluke nemaju izravan učinak na temelju samog UEU-a, iz točke 68. ove presude proizlazi da sud države članice nije dužan samo na temelju prava Unije izuzeti iz primjene odredbu svojeg nacionalnog prava koja je suprotna tim okvirnim odlukama.
- 72 Kao treće, valja podsjetiti da iako okvirne odluke ne mogu proizvesti izravan učinak, njihova obvezujuća priroda ipak obvezuje nacionalna tijela da usklađeno tumače nacionalno pravo od dana kada je istekao rok za prenošenje tih okvirnih odluka (presuda od 8. studenoga 2016., Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, t. 58. i 61.).

- 73 Kada primjenjuju nacionalno pravo, ta su ga tijela stoga dužna tumačiti u najvećoj mogućoj mjeri u svjetlu teksta i svrhe okvirne odluke radi postizanja rezultata koji se njome želi ostvariti (vidjeti u tom smislu presude od 16. lipnja 2005., Pupino, C-105/03, EU:C:2005:386, t. 43.; od 5. rujna 2012., Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, t. 54.; od 8. studenoga 2016., Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, t. 59., i od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 31.).
- 74 Međutim, načelo usklađenog tumačenja nacionalnog prava ima određene granice.
- 75 Stoga se ta opća načela prava, konkretno načela pravne sigurnosti i zabrane retroaktivnosti, osobito protive tomu da obveza usklađenog tumačenja na temelju okvirne odluke i neovisno o zakonu donesenom radi njezine provedbe može dovesti do utvrđivanja ili povećanja kaznene odgovornosti onih koji su počinili povredu (vidjeti u tom smislu presude od 8. studenoga 2016., Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, t. 63. i 64., i od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 32.).
- 76 Jednako tako, načelo usklađenog tumačenja ne može služiti kao temelj *contra legem* tumačenju nacionalnog prava (presuda od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 33. i navedena sudska praksa). Drugim riječima, obveza usklađenog tumačenja prestaje kad se nacionalno pravo ne može primijeniti na način koji dovodi do rezultata usklađenog s onim koji se želi postići dotičnom okvirnom odlukom (presuda od 8. studenoga 2016., Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, t. 66.).
- 77 Uzimajući navedeno u obzir, načelo usklađenog tumačenja zahtijeva da se uzme u obzir cjelokupno unutarnje pravo i primijene metode tumačenja koje to pravo poznaje da bi se zajamčila puna djelotvornost predmetne okvirne odluke i da bi se došlo do rješenja koje je u skladu sa svrhom koja se njome nastoji postići (vidjeti u tom smislu presude od 5. rujna 2012., Lopes Da Silva Jorge, C-42/11, EU:C:2012:517, t. 56.; od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 34., i od 12. veljače 2019., TC, C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, t. 68.).
- 78 U tom kontekstu Sud je već presudio da obveza usklađenog tumačenja nalaže nacionalnim sudovima da izmijene, ako je potrebno, ustaljenu sudsku praksu ako se ona temelji na tumačenju nacionalnog prava koje nije u skladu s ciljevima okvirne odluke i da zahtijeva da izuzmu iz primjene na temelju samostalne ovlasti svako tumačenje koje je izvršio viši sud koje ga na temelju njegova nacionalnog prava obvezuje ako to tumačenje nije u skladu s dotičnom okvirnom odlukom (vidjeti u tom smislu presude od 19. travnja 2016., DI, C-441/14, EU:C:2016:278, t. 33., i od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 35. i 36.).
- 79 Slijedom toga, nacionalni sud ne može valjano smatrati da nije u mogućnosti protumačiti nacionalnu odredbu u skladu s pravom Unije samo zbog činjenice da se ta odredba ustaljeno tumačila na način koji nije spojiv s tim pravom (presude od 8. studenoga 2016., Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, t. 69., i od 6. studenoga 2018., Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, C-684/16, EU:C:2018:874, t. 60.) ili što su je nadležna nacionalna tijela primjenjivala na taj način.
- 80 U ovom slučaju, kad je riječ o obvezi tumačenja nizozemskog prava i, konkretnije, OLW-a, na način koji je u skladu s Okvirnom odlukom 2002/584, valja navesti sljedeće.
- 81 U točki 37. svoje presude od 29. lipnja 2017., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503), Sud je utvrdio da obveza nacionalnog suda da osigura punu djelotvornost Okvirne odluke 2002/584 za Kraljevinu Nizozemsku stvara obvezu da izvrši EUN o kojem je riječ u glavnom postupku ili, u slučaju da to odbije, da u Nizozemskoj zajamči stvarno izvršenje kazne koja je u Poljskoj izrečena D. A. Popławskom.
- 82 Naime, valja podsjetiti da nekažnjavanje tražene osobe ne bi bilo u skladu s ciljem Okvirne odluke 2002/584 (vidjeti u tom smislu presude od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 23., i od 13. prosinca 2018., Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, t. 47.) i s člankom 3. stavkom 2. UEU-a,

prema kojem Unija svojim građanima nudi područje slobode, sigurnosti i pravde bez unutarnjih granica, na kojem je osigurano slobodno kretanje osoba, u vezi s odgovarajućim mjerama u pogledu, osobito, vanjskih granica te sprečavanja i suzbijanja kriminala (presuda od 25. srpnja 2018., Generalstaatsanwaltschaft (Uvjeti oduzimanja slobode u Mađarskoj), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, t. 86.).

- 83 Sud je također naglasio da se, s obzirom na to da obveza iz točke 81. ove presude nema nikakav utjecaj na utvrđivanje kaznene odgovornosti D. A. Popławskog, koja proizlazi iz presude koju je u odnosu na njega 5. veljače 2007. donio Sąd Rejonowy w Poznaniu (Općinski sud u Poznańu), ne može *a fortiori* smatrati da ona povećava tu odgovornost, u smislu točke 75. ove presude (presuda od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 37.).
- 84 Iz spisa koji je podnesen Sudu proizlazi da sud koji je uputio zahtjev smatra da je isključeno, osim ako ne primijeni tumačenje *contra legem*, da se OLW može primijeniti na takav način da se EUN o kojem je riječ u glavnom postupku izvrši i da se D. A. Popławskog preda poljskim pravosudnim tijelima.
- 85 Slijedom toga, ako se pokaže da je tumačenje nacionalnog prava koje bi dovelo do izvršenja EUN-a u odnosu na D. A. Popławskog stvarno nemoguće, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri, na potonjem je jednako tako da relevantan nizozemski propis, konkretno članak 6. OLW-a na temelju kojeg je odbijena predaja D. A. Popławskog poljskim tijelima, protumači u najvećoj mogućoj mjeri na način na koji primjena tog propisa, preuzimanjem stvarnog izvršenja u Nizozemskoj kazne koja je izrečena D. A. Popławskom, omogućuje izbjegavanje njegova nekažnjavanja i dovodi do rješenja koje je u skladu s ciljem koji slijedi Okvirna odluka 2002/584, kako je naveden u točki 82. ove presude.
- 86 U tom pogledu, kao što je to Sud naglasio u točki 23. svoje presude od 29. lipnja 2017., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503), propis države članice kojim se, kao s člankom 6. OLW-a, prenosi razlog za moguće neizvršenje EUN-a radi izvršenja kazne ili mjere kojom se oduzima sloboda iz članka 4. točke 6. Okvirne odluke 2002/584 – time što predviđa da pravosudna tijela te države članice u svakom slučaju moraju odbiti izvršenje EUN-a kada tražena osoba boravi u navedenoj državi članici a da ta tijela nemaju nikakvu marginu prosudbe i da se ta država članica ne obveže na stvarno izvršenje kazne oduzimanja slobode u odnosu na tu traženu osobu, pri čemu se na taj način stvara opasnost od nekažnjavanja navedene osobe – ne može se smatrati usklađenim s tom okvirnom odlukom.
- 87 U tim okolnostima valja podsjetiti da Sud, kada nacionalnom sudu treba dati korisne odgovore u okviru prethodnog postupka, može dati pojašnjenja koja će usmjeriti sud koji je uputio zahtjev i uputiti ga na to kojim tumačenjem nacionalnog prava bi ispunio svoju obvezu njegova tumačenja u skladu s pravom Unije (presuda od 17. listopada 2018., Klohn, C-167/17, EU:C:2018:833, t. 68.).
- 88 U ovom slučaju, najprije, kad je riječ o obvezi, koju nameće članak 4. točka 6. Okvirne odluke 2002/584 i koja je navedena u točki 86. ove presude, da se u slučaju odbijanja izvršenja EUN-a osigura da država članica stvarno preuzme izvršenje kazne oduzimanja slobode, valja navesti da ta obveza pretpostavlja stvarno zauzimanje te države u vezi s izvršenjem kazne oduzimanja slobode koja je izrečena traženoj osobi, tako da se u svakom slučaju sama okolnost da ta država članica izjavi da je „spremna” izvršiti tu kaznu ne može smatrati takvom da opravdava takvo odbijanje. Iz toga slijedi da svakom odbijanju izvršenja EUN-a mora prethoditi provjera pravosudnog tijela izvršenja mogućnosti stvarnog izvršenja kazne u skladu s njegovim domaćim pravom (presuda od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 22.).
- 89 Međutim, iz točke 38. presude od 29. lipnja 2017., Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503), proizlazi da sud koji je uputio zahtjev smatra da se izjava kojom Openbaar Ministerie (državno odvjetništvo, Nizozemska) obavještava pravosudno tijelo koje je izdalo EUN da je, u skladu s člankom 6. stavkom 3. OLW-a, u verziji koja se primjenjivala do stupanja na snagu WETS-a, spreman preuzeti izvršenje kazne na temelju EUN-a o kojem je riječ u glavnom postupku, ne može tumačiti na način da čini stvarnu

obvezu Kraljevine Nizozemske za izvršenje te kazne, osim ako se članak 4. točka 6. Okvirne odluke 2002/584 može smatrati međunarodnopravnim ugovornim temeljem u smislu navedenog članka 6. stavka 3. za stvarno izvršenje takve kazne u Nizozemskoj.

- 90 Iako je ocjena toga može li se nizozemsko pravo tumačiti na način da se Okvirna odluka 2002/584 može izjednačiti s takvim međunarodnopravnim ugovornim temeljem, za potrebe primjene članka 6. stavka 3. OLW-a, u verziji koja se primjenjivala do stupanja na snagu WETS-a, samo na sudu koji je uputio zahtjev, Sud je već presudio da se takvo izjednačavanje ne protivi pravu Unije.
- 91 Naime, s jedne strane, kao što to proizlazi iz sudske prakse Suda, prema uvodnim izjavama 5., 7. i 11. Okvirne odluke 2002/584 i njezina članka 1. stavaka 1. i 2., ta okvirna odluka zamjenjuje u odnosima između država članica sve prethodne instrumente o izručenju, uključujući konvencije koje su s tim u vezi postojale između različitih država članica. Usto, budući da navedena okvirna odluka postoji istodobno sa ugovorima o izručenju koji vežu različite države članice s trećim zemljama, pri čemu ima vlastiti pravni režim koji je određen pravom Unije, izjednačavanje Okvirne odluke 2002/584 s takvim ugovorom ne čini se na prvi pogled isključeno (vidjeti u tom smislu presude od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 41., i od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 39.).
- 92 S druge strane, Sud je također presudio da Okvirna odluka 2002/584 ne sadržava nijednu odredbu na temelju koje bi se moglo zaključiti da joj se protivi to da se izraz „drugi primjenjivi međunarodni ugovor” iz članka 6. stavka 3. OLW-a, u verziji koja se primjenjivala do stupanja na snagu WETS-a, tumači na način da obuhvaća i članak 4. točku 6. te okvirne odluke, s obzirom na to da bi takvo tumačenje omogućilo da se zajamči da će pravosudno tijelo izvršenja moći odbiti izvršiti EUN samo pod uvjetom da se u Nizozemskoj osigura stvarno izvršenje kazne izrečene D. A. Popławskom i da se na taj način dođe do rješenja u skladu s ciljem koji slijedi navedena okvirna odluka (presuda od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 42.).
- 93 Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se sud koji je uputio zahtjev slaže s tim da bi se takvim izjednačavanjem prema njegovu tumačenju nizozemskog prava omogućilo da se zajamči da će se kazna koja je izrečena D. A. Popławskom stvarno izvršiti u Nizozemskoj. Međutim, on ističe da ministar, koji je pozvan da se uključi u glavni postupak na temelju članka 6. stavka 4. OLW-a, smatra da Okvirna odluka 2002/584 ne može biti međunarodni ugovor u smislu članka 6. stavka 3. OLW-a, u verziji koja se primjenjivala do stupanja na snagu WETS-a.
- 94 U tom pogledu, s jedne strane, valja podsjetiti da se, kao što je to istaknuto u točki 72. ove presude, obveza tumačenja nacionalnog prava u skladu s Okvirnom odlukom 2002/584 nalaže svim tijelima država članica, uključujući u ovom slučaju ministra. Stoga je potonji dužan, kao i pravosudna tijela, protumačiti nizozemsko pravo u najvećoj mogućoj mjeri u svjetlu teksta i svrhe te okvirne odluke kako bi se omogućilo da se preuzimanjem izvršenja u Nizozemskoj kazne koja je izrečena D. A. Popławskom očuva djelotvornost Okvirne odluke 2002/584, što se jamči tumačenjem članka 6. stavka 3. OLW-a, u verziji koja se primjenjivala do stupanja na snagu WETS-a, navedenom u točki 92. ove presude.
- 95 S druge strane, okolnost da ministar zagovara tumačenje nacionalnog prava koje nije usklađeno s pravom Unije ni u kojem slučaju nije prepreka obvezi usklađenog tumačenja koju ima sud koji je uputio zahtjev.
- 96 To je tim više tako jer Okvirna odluka 2002/584 uspostavlja mehanizam suradnje između pravosudnih tijela država članica i odluku o izvršenju EUN-a treba donijeti pravosudno tijelo koje ispunjava zahtjeve svojstvene djelotvornoj sudskoj zaštiti, među kojima i jamstvo neovisnosti, pa se na taj način svaki postupak predaje između država članica propisan tom okvirnom odlukom provodi uz pravosudni nadzor (vidjeti u tom smislu presudu od 25. srpnja 2018., Minister for Justice and Equality (Nedostaci u pravosudnom sustavu), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, t. 56.). Budući da ministar nije pravosudno

tijelo u smislu navedene okvirne odluke (vidjeti u tom smislu presudu od 10. studenoga 2016., Kovalkovas, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, t. 45.), iz toga slijedi da odluka koja se odnosi na izvršenje EUN-a u odnosu na D. A. Popławskog ne može ovisiti o ministrovu tumačenju članka 6. stavka 3. OLW-a.

- 97 Stoga sud koji je uputio zahtjev ne može u glavnom predmetu valjano tvrditi da navedeni članak 6. stavak 3. ne može tumačiti u skladu s pravom Unije samo zato što je tu odredbu ministar protumačio u smislu koji nije u skladu s tim pravom (vidjeti analogijom presudu od 8. studenoga 2016., Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, t. 69.).
- 98 Iz prethodno navedenog proizlazi da ako sud koji je uputio zahtjev u skladu s metodama tumačenja priznatima nizozemskim pravom zaključi da se Okvirnu odluku 2002/584 može izjednačiti s međunarodni ugovor za potrebe primjene članka 6. stavka 3. OLW-a, u verziji koja se primjenjivala do stupanja na snagu WETS-a, on je tako protumačenu odredbu dužan primijeniti u glavnom postupku, neovisno o tomu što se ministar protivi takvom tumačenju.
- 99 Nadalje, kad je riječ o obvezi koju nameće članak 4. točka 6. Okvirne odluke 2002/584, a koja je navedena u točki 86. ove presude, da se osigura margina prosudbe pravosudnog tijela u vezi s primjenom razloga za moguće neizvršavanje EUN-a predviđenog tom odredbom, najprije valja podsjetiti da to tijelo mora moći uzeti u obzir cilj koji se slijedi razlogom za moguće neizvršenje navedenim u toj odredbi, koji se prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda sastoji u tome da se pravosudnom tijelu izvršenja omogući da dodijeli osobitu važnost vjerojatnosti povećanja mogućnosti društvene rehabilitacije tražene osobe nakon isteka kazne na koju je ona bila osuđena (presuda od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 21.).
- 100 Iz toga slijedi da se mogućnost koju ima pravosudno tijelo izvršenja da na temelju tog članka 4. točke 6. Okvirne odluke 2002/584 odbije predaju tražene osobe može primijeniti samo ako to pravosudno tijelo, nakon što provjeri, s jedne strane, da se ta osoba nalazi u državi članici izvršenja, da je njezin državljanin ili da ondje boravi i, s druge strane, da se kaznu zatvora koju je protiv te osobe izrekla država članica izdavateljica može stvarno izvršiti u državi članici izvršenja, ocijeni da postoji legitiman interes koji opravdava izvršavanje kazne izrečene u državi članici izdavateljici naloga na području države članice izvršenja (presuda od 13. prosinca 2018., Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, t. 37.).
- 101 Stoga je prije svega na sudu koji je uputio zahtjev da protumači svoje nacionalno pravo u najvećoj mogućoj mjeri na način koji je u skladu sa zahtjevom navedenim u prethodnoj točki.
- 102 Taj bi sud morao protumačiti svoje nacionalno pravo barem na način koji mu omogućuje da u glavnom predmetu dođe do rješenja koje nije suprotno cilju koji slijedi Okvirna odluka 2002/584. Naime, obveza usklađenog tumačenja postoji tako dugo dok se nacionalno pravo može primijeniti na način koji dovodi do rezultata usklađenog s onim koji se želi postići tom okvirnom odlukom (vidjeti u tom smislu presudu od 8. studenoga 2016., Ognyanov, C-554/14, EU:C:2016:835, t. 66.).
- 103 U tom pogledu, iz pretpostavki na temelju kojih je moguća primjena razloga za moguće neizvršenje EUN-a, predviđenog člankom 4. točkom 6. Okvirne odluke 2002/584, proizlazi da je zakonodavac Unije želio izbjeći svaki rizik od nekažnjavanja tražene osobe (vidjeti u tom smislu presudu od 13. prosinca 2018., Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, t. 47.), u skladu s općim ciljem navedene okvirne odluke, kako je istaknut u točki 82. ove presude.
- 104 Međutim, tumačenje članka 6. OLW-a, na temelju kojeg sud koji je uputio zahtjev ni u kojem slučaju ne može izvršiti EUN koji je izdan u odnosu na D. A. Popławskog, nije nužno prepreka tomu da se otkloni svaki rizik od nekažnjavanja D. A. Popławskog i da se stoga ispune svrha koju slijedi navedena okvirna odluka i obveza koju ona nameće, u ovom slučaju Kraljevini Nizozemskoj, kako su navedene u točkama 81. i 82. ove presude.

- 105 Nasuprot tomu, zahtijevanje, kako bi se smatralo da je tumačenje članka 6. OLV-a u skladu s pravom Unije, da ta odredba sudu koji je uputio zahtjev daje marginu prosudbe, dopuštajući mu da izvrši EUN izdan u odnosu na D. A. Popławskog ako ocijeni da nijedan legitimni interes ne opravdava to da se kazna koja mu je izrečena izvrši u Nizozemskoj, moglo bi dovesti do toga, ako se nacionalno pravo ne bi moglo tumačiti u skladu s takvim zahtjevom, a imajući u vidu da Okvirna odluka 2002/584 nema izravan učinak, da se onemogućiti ne samo predaja D. A. Popławskog poljskim pravosudnim tijelima, nego i stvarno izvršenje njegove kazne u Nizozemskoj.
- 106 Takav bi ishod dakle omogućavao nekažnjavanje tražene osobe te bi bio u proturječju sa svrhom koju slijedi Okvirna odluka 2002/584 i obvezom koju ona u ovom slučaju nalaže Nizozemskoj, kako su navedene u točkama 81. i 82. ove presude.
- 107 U tim okolnostima valja smatrati da bi sud koji je uputio zahtjev protumačio nizozemsko pravo u skladu s ciljevima koje slijedi Okvirna odluka 2002/584 kada bi ga protumačio tako da odbijanje izvršenja EUN-a o kojem je riječ u glavnom postupku, koji je izdala Republika Poljska, ovisi o jamstvu da će se kazna oduzimanja slobode koja je izrečena D. A. Popławskom stvarno izvršiti u Nizozemskoj, i to čak i ako navedeno pravo propisuje da do tog odbijanja dolazi automatski.
- 108 S obzirom na elemente koji su pruženi u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, čini se da je takvo tumačenje nizozemskog prava u skladu s člankom 4. točkom 6. Okvirne odluke 2002/584 moguće i da bi, prema tome, izvršenje u Nizozemskoj kazne oduzimanja slobode koja je izrečena D. A. Popławskom bilo dopušteno, što je, međutim, na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.
- 109 Imajući u vidu sve prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da načelo nadređenosti prava Unije treba tumačiti na način da ne zahtijeva da nacionalni sud izuzme iz primjene odredbu nacionalnog prava koja je suprotna odredbama okvirne odluke, poput okvirnih odluka o kojima je riječ u glavnom postupku, koje zadržavaju svoje pravne učinke u skladu s člankom 9. Protokola (br. 36) o prijelaznim odredbama, u prilogu Ugovorima, s obzirom na to da te odredbe nemaju izravan učinak. Tijela država članica, uključujući sudove, ipak su dužna u najvećoj mogućoj mjeri usklađeno protumačiti svoje nacionalno pravo, što im omogućuje da osiguraju rezultat koji je usklađen sa svrhom koji slijedi dotična okvirna odluka.

Troškovi

- 110 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 28. stavak 2. Okvirne odluke Vijeća 2008/909/PUP od 27. studenoga 2008. o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda u kaznenim predmetima kojima se izriču kazne zatvora ili mjere koje uključuju oduzimanje slobode s ciljem njihova izvršenja u Europskoj uniji treba tumačiti na način da izjava koju je država članica dala na temelju te odredbe nakon datuma donošenja te okvirne odluke ne može proizvesti pravne učinke.**
- 2. Načelo nadređenosti prava Unije treba tumačiti na način da ne zahtijeva da nacionalni sud izuzme iz primjene odredbu nacionalnog prava koja je suprotna odredbama okvirne odluke, poput okvirnih odluka o kojima je riječ u glavnom postupku, koje zadržavaju svoje pravne učinke u skladu s člankom 9. Protokola (br. 36) o prijelaznim odredbama, u prilogu Ugovorima, s obzirom na to da te odredbe nemaju izravan učinak. Tijela država članica,**

uključujući sudove, ipak su dužna u najvećoj mogućoj mjeri usklađeno protumačiti svoje nacionalno pravo, što im omogućuje da osiguraju rezultat koji je usklađen sa svrhom koji slijedi dotična okvirna odluka.

Potpisi